

Beteendemedicinsk behandling av erosioner orsakade av livsmedel- ett utvecklingsprojekt i samarbete med SKaPa under tidsperioden 2021-2022, på Folktandvården Sofia

Verksamhetschef Git Nilsson

Tandläkare Astrid Karlsson

Tandläkare/Certifierings utbildning inom allmäntandvård Rodolfo
Rodriquez Muños

Tandhygienist Emma Åberg

Tandsköterska Armine Zacharian

Bakgrund

På Folktandvården Sofia upplever vi att andelen personer med dentala erosions-skador i befolkningen ökar samtidigt som det inom kliniken saknas samsyn kring hur dentala erosioner ska bedömas, registreras och framförallt behandlas. I vår nuvarande situation är personalens kompetens sparsam och behandlingen av dentala erosioner består främst av fluorlackning i kombination med korta rekommendationer gällande fluorsköljning och att minska på sura intag. I takt med att dentala erosioner ökar i samhället ses även en begränsad kunskap hos våra patienter kring sambandet mellan frätskador och en hög konsumtion av framförallt läsk och energidryck men även andra livsmedel som vinäger och citrusfrukter. Enligt det vetenskapliga stöd som finns för dentala erosioner är den främsta behandlingen att reducera den sura påverkan på tänderna vilket ofta handlar om att patientens livsstil behöver justeras gällande sura dryck- och kostintag. Enligt tandvårdens nationella riktlinjer är åtgärden *kvalificerat rådgivande samtal* den högst prioriterade åtgärden, prioritet 2, för tillståndet *vuxna patienter med ohälsosamma matvanor som besöker tandvården*. Där nämner man även hur sura livsmedel ger upphov till dentala erosioner och hur detta på olika vis kan behandlas via en beteendemedicinsk prevention och behandling. I riktlinjerna rekommenderas även åtgärden *”systematisk registrering av förekomst och grad av erosioner via index”* med en prioritet 3, för personer som besöker tandvården för undersökning.

Nuläget 2021

I vår nuvarande situation ser vi brister i vår samsyn kring bedömning och registrering av dentala erosionsskador. Vi erbjuder inte patienter med dessa skador ett ytterligare vårdbesök för en mer individanpassad utredning och behandling, utan enbart ett rådgivande samtal i samband med undersökningstillfället, vilket enbart har prioritering 7 enligt tandvårdens nationella riktlinjer. I samband med anamnesupptag vid undersökningstillfällen får patienten besvara en fråga gällande intagsfrekvens av läsk, juice, energidryck eller annan söt dryck. Om patienten har en hög intagsfrekvens av dessa livsmedel noteras det i anamnesen och en kort rådgivning ges gällande dessa typer av intag och dess samband med dentala skador. Trots detta upplever vi att många av patienterna vid nästa undersökningstillfälle ofta har bibehållit sin intagsfrekvens av sura/söta drycker när det är dags för nytt anamnesupptag. I dessa situationer kan vi dra slutsatsen att våra korta rekommendationer i samband med undersökningstillfällena är effektlösa. Följaktligen bedömer vi att våra patienter med dentala erosioner, orsakade av ohälsosamma matvanor, får en bristfällig behandling och inte den mest evidensbaserade vård vi har att erbjuda.

Övergripande mål:

Syftet med projektet är att utvärdera om kvalificerade rådgivande samtal går att utföra med ett lyckat resultat på Folktandvården Sofias patienter med dentala erosionsskador, orsakade av sura dryckes- eller kostvanor. Syftet är också att inom personalen få en samsyn och goda kunskaper kring hur dentala erosioner ska graderas, registreras och behandlas. Beroende på utfallet kan vi sedan få en bättre struktur på hur vi ska bemöta och behandla patienter med denna typ av dentala skador och om möjligt skapa en vårdplan för denna patientgrupp. Vi planerar även att variera utförandet av behandlingen genom att patienterna själva kommer få välja om de vill delta via fysiska eller digitala vårdmöten. Syftet med detta är att kunna utvärdera om det föreligger eventuella skillnader i lyckandefrekvens av behandlingen beroende på mötesform.

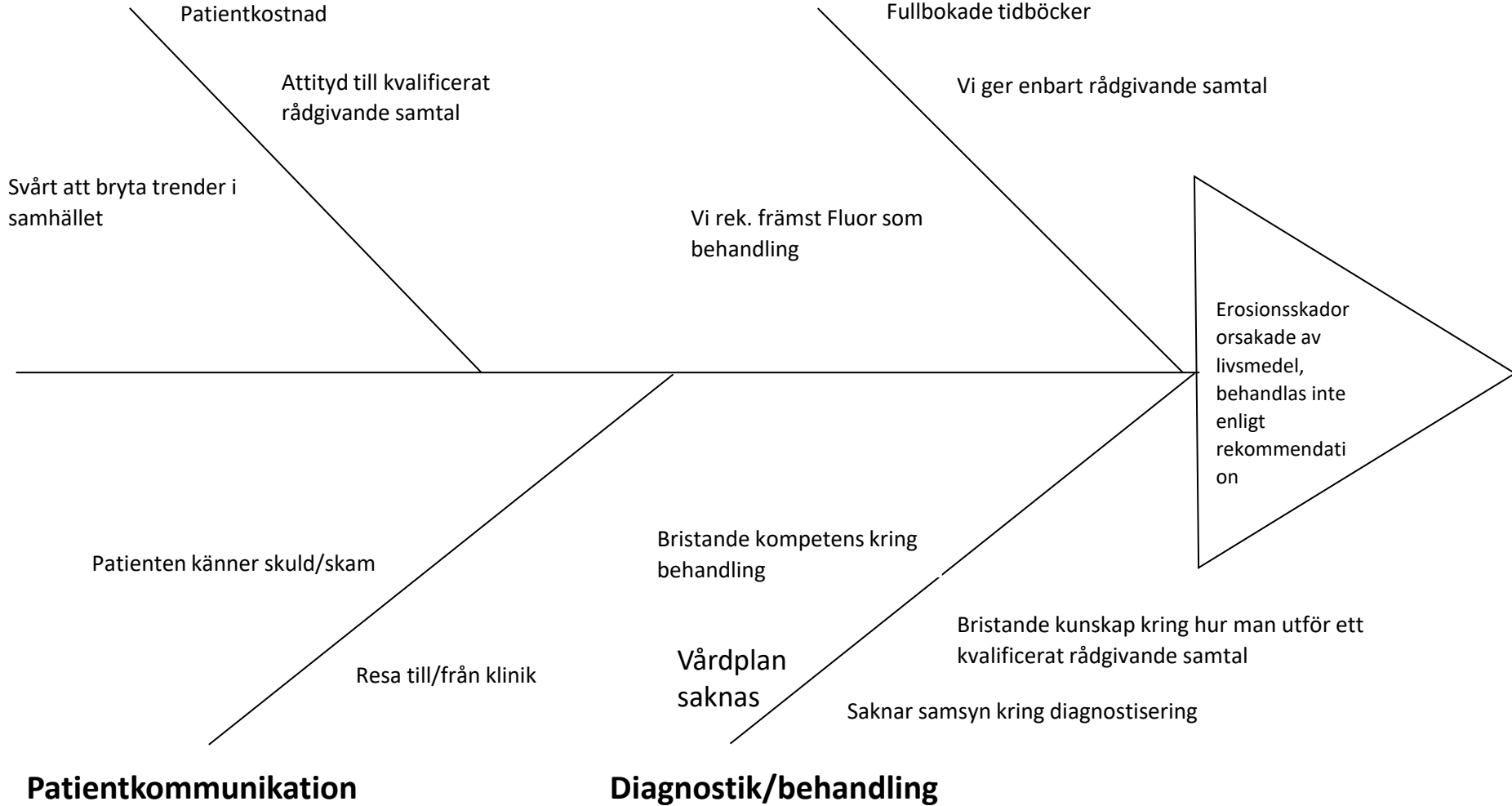
Övergripande mål:

Behandling bestående av fluorlackning och korta rekommendationer, vilket vi idag erbjuder, har en låg evidens och saknar ytterligare syften. Om vi däremot skulle lyckas bryta ohälsosamma kostvanor via kvalificerade rådgivande samtal, skulle vi utöver att stoppa progressionen av dentala erosioner, även uppnå andra hälsofördelar ur ett samhällsperspektiv. Sett till hela hälso- och sjukvården har tandvården fördelen att regelbundet träffa alla ungdomar och därmed möjligheten till att i ett tidigt skede kunna identifiera ohälsosamma kost- och levnadsvanor som initialt kan yttra sig som dentala erosioner men senare även påverka patientens allmänna hälsa. Om vi kan behandla dentala erosioner genom kvalificerade rådgivande samtal kommer vi parallellt jobba preventivt för att ungdomar, senare i livet, inte ska behöva uppsöka övriga hälso- och sjukvården för tillstånd eller sjukdomar som exempelvis en hög läskkonsumtion kan resultera i.

Analys av nuläge - (Fiskben /Ishikawadiagram)

Patientfaktorer

Klinikrutiner

Analys av nuläge:

Vilka olika förändringar tror vi kan förbättra nuläget:

- Vi ger enbart rådgivande samtal vid dentala erosionsskador, samt rekommenderar främst fluor
 - Vi vill erbjuda patienterna kvalificerat rådgivande samtal om erosionsskadorna är orsakade av dåliga kostvanor. Detta enligt rekommendation från våra nationella riktlinjer.
- Bristande kunskap kring hur man utför ett kvalificerat rådgivande samtal.
 - Vi vill öka kompetensen kring detta för att ge/erbjuda bästa möjliga patientvård.
- Vårdplan för behandling av erosionsskador saknas.
 - Vi vill skapa en preliminär vårdplan
- Patientbesök, resa till och från klinik
 - Vi kan erbjuda patienterna digitala besök för utredning och uppföljning.

Handlingsplan - sammanställning

Lista prioriterade förändringar som ska testas

1. Kalibrera oss i diagnostik av dentala erosioner

Mål: Att på kliniknivå få en samsyn kring diagnosticering och registrering i journalen

Att göra: Ha en gemensam genomgång med kalibrering för samtliga behandlare

Ansvar: Tandläkare Rodolfo Rodriquez

Tidsplan: Utförs inom de kommande två veckorna

2. Uppdatera oss på hur vi utför ett kvalificerat rådgivande samtal

Mål: Att känna trygghet och goda kunskaper i hur ett kvalificerat rådgivande samtal ska utföras

Att göra: Gå igenom olika mallar och metoder inom området samt upprätta en egen mall specifikt för kvalificerade rådgivande samtal inriktade på dentala erosioner.

Ansvar: Tandhygienist Emma Åberg

Tidsplan: Presenteras för övriga projektgruppen i början av januari månad

3. Upprätta en preliminär vårdplan för patienter med dentala erosioner

Mål: Att kunna ge våra patienter den mest individuella evidensbaserade vård som finns att erbjuda

Att göra: Sammanställa vad som ska ingå i det kvalificerade rådgivande samtalet samt vilka patienter som ska inkluderas och erbjudas behandlingen. Samt hur utvärdering ska ske

Ansvar: Tandläkare Astrid Karlsson

Tidsplan: Inom två veckor presenteras vilka patienter som ska ingå i projektet. I början av januari månad presenteras ett preliminärt förslag på upplägget, enkäter samt utvärdering av behandlingen för övriga i projektgruppen

Handlingsplan - sammanställning

Lista prioriterade förändringar som ska testas

4. Utföra digitala vårdmöten

Mål: Att alla ska ha kompetens och känna trygghet i att utföra digitala vårdmöten

Att göra: De i projektgruppen som ännu inte har fått tillfälle, ska gå en internutbildning i regionens plattform Visiba Care, för digitala vårdmöten

Ansvar: Emma Åberg

Tidsplan: Utbildningen genomförs den 7:e december 2021

Startdatum:

Agera:

Planera:

Studera:

Gör:

SKaPa

Analys och resultat av de testade förändringarna kopplat till det övergripande målet

Diagram:

Startdatum:

Agera:

Planera:

Studera:

Gör:

Diagram

Startdatum:

Agera:

Planera:

Studera:

Gör:

Diagram

Startdatum:

Agera:

Planera:

Studera:

Gör:

SKaPa

Analys och resultat av de testade förändringarna kopplat till det övergripande målet

Diagram:

Summering:

- Sammanfatta kortfattat projektet (görs i slutfasen)

Loggbok

2021-09-16

Uppstartsmöte med Per Hjalmarsson från SKaPa.

2021-10-18

Möte med projektgruppen för att skissa på en analys av nuläget, vår fiskbensfläta.

2021-10-21

Digitalt möte med Per Hjalmarsson från SKaPa. Projektgruppen presenterade fiskbensanalysen och planerade för framtida möten.

2021-11-11

Möte med tandläkare Agneta Hasselkvist som tidigare har utfört en observationsstudie inom ämnet dentala erosioner. *A longitudinal study of dental erosion and associated lifestyle factors in a group of Swedish children and adolescents*. Samtal fördes gällande diagnostik, behandling och uppföljning av dentala erosioner.

2021-11-24

Projektgruppen deltog i ett seminarium om dentala erosioner: *"Update erosionsskador: Vad vet vi idag?"*. Seminariet hölls av tandläkare under certifieringsutbildning inom allmäntandvård, bland annat Rodolfo Rodríguez från vår projektgrupp.

2021-11-30

Möte med projektgruppen. Avstämning inför kommande möte

Loggbok

2021-12-02

Digitalt möte med Per Hjalmarsson från SKaPa. Vi presenterade de förändringar vi tror kan förbättra nuläget och fick stöd och tips hur vi ska gå vidare i processen. Vi beslutade att ha en gemensam erosionskalibrering på kliniken, med avseende på diagnostik och risk nästa vecka. En handlingsplan för kommande arbete upprättades.

2021-12-13

Gemensam utbildning med kalibrering av erosionsskador, för samtliga medarbetare på kliniken. Vi presenterade även projektet för samtliga medarbetare och gick igenom de inklusionskriterier vi satt upp för patientunderlaget samt hur medarbetare kunde hjälpa oss och gå tillväga för att samla in ett patientunderlag.

December 2021-januari 2022

Projektgruppen jobbade på olika håll med individuella uppgifter enligt handlingsplanen.

2022-01-11

Avstämningsmöte med projektgruppen. Emma presenterade mallen hon satt ihop, för det rådgivande samtalet. Astrid visade ett utkast på de kommande enkäterna. Nya frågeställningar kom upp och kommande arbetsuppgifter delades ut i projektgruppen.

Loggbok

2022-02-03

Första behandlingstillfälle med kvalificerat rådgivande samtal inbokat. På grund av sjukdom och frånvarande behandlare fick besöket flyttas till nästa vecka.

2022-02-04

Enkäter fastställda och samtliga i projektgruppen har fått sina uppgifter inför projektstart klara.

2022-02-07

Digitalt möte med Per Hjalmarsson från SKaPa.

2022-02-10

Första behandlingstillfälle med kvalificerat rådgivande samtal.

Februari 2022-Juni 2022

Tandhygienist Emma Åberg utför besök med kvalificerade rådgivande samtal samt en uppföljning en månad senare. Patienterna får svara på enkäter i samband med dessa besök. Intresset och engagemanget från patienterna visar sig vara större än vad vi räknat med.

Loggbok

Loggbok

Utvärdering av arbetsformen

Vad har varit bra:

Vad kunde varit bättre:

Vilka erfarenheter tar vi med oss till ett kommande projekt?

SKaPa

SKaPa

SKaPa

SKaPa

SKaPa

SKaPa